

8 SERVICIILE LOGISTICE

Soluțiile logistice clasice au fost destabilizate – apariția pieței serviciilor logistice – prestatorii de servicii logistice influențează asupra sistemului de pilotaj al fluxurilor

Tipuri de prestații logistice

- Prestațiile logistice cuprind activități diverse, care pot fi diferențiate în funcție de valoarea adăugată creată și de poziționarea în lanțul valorii.
- Exemple de prestații de servicii logistice:
 - servicii de transport;
 - Servicii de stocaj – centre de distribuție;
 - servicii de condiționare/ pregătire comenzi – platforme logistice
 - servicii de diferențiere întârziată și personalizarea produselor – prestate de diferite entități.
- Avantajele celor care investesc în prestații de servicii logistice:
 - obținerea economiilor de scară;
 - sursă a avantajului concurențial.

Criteriile de segmentare a activităților logistice sunt:

- **greutatea și volumul mărfurilor vehiculate** – cu cât sunt mai mari sunt necesare mijloace de triere și de manipulare specifice
- **termenele de livrare** – marimea acestora presupune adaptarea sistemelor logistice: ca soluții tehnice utilizate și costuri de operare;
- **zona geografică acoperită** – sistemele logistice concepute pentru relații intercontinentale diferite de cele concepute pentru relații la nivel continental sau național.
- **valoarea adăugată prin operațiile realizate** – Unele prestații de servicii logistice se caracterizează prin operațiuni valoare adăugată ridicată (post-manufacturingul - montajul bicicletelor, computerelor, livrarea către magazine sau chiar producția pe bază de comandă clientul alege culoarea și accesoriile), altele prin valoare adăugată mai redusă ;
- **mărimea** – multinaționalele vor recurge la prestatori capabili să gestioneze ansamblul activităților logistice, să efectueze investiții, să se dezvolte la la nivel internațional.

Prestatorii de servicii logistice

- piața mondială a serviciilor logistice variază între 30 și 80 mld.USD - creștere între 10 și 20% - cauze: recompunerea sistemelor logistice ale întreprinderilor în contextul mondializării, apariția și extinderea unor noi tehnologii de comunicație.
- politica europeană în domeniul transporturilor este departe de a se caracteriza prin uniformizare ca urmarea particularităților fiecărei țări (transportul este dependent de geografia țărilor).
- piața prestațiilor logistice la nivel european este fragmentată, însă ca grad de maturitate și ritmuri de creștere putem constata grade comparabile între țări precum: Franța, Anglia, Spania, Germania;
- Caracteristici ale pieței serviciilor logistice din țările vest europene:
 - Concentrarea – în Marea Britanie 6 întreprinderi realizând 50% din CA a sectorului.
 - dezvoltarea în interiorul unor întreprinderi multipolare, cu multiple competențe;
 - Parteneriatele strategice între prestatorii logistici și clienții lor, întreprinderi de producție sau distribuție (ex. Mark and Spencer și prestatorul său Exel Logistics).

Transportatorii

- Segmentarea domeniului în funcție de tehnologiile și formele de organizare utilizate pe piețe diferite.
- Tradițional transporturile sunt segmentate în :
 - *transportul de masă* pe distanțe lungi, diferențiat pe tipuri de produse transportate (produse vrac, lichide...) cu puncte de plecare și de sosire precizate;
 - *transportul care necesită transbordare* și mijloace logistice pentru a tria, consolida și regrupa comenzile pentru a masifica fluxurile.
- Livrarea terminală (consumator final sau punct de vânzare) este cel mai greu de organizat la nivelul transportului local și are cea mai mare pondere în costuri .
- Pentru livrările rapide de produse cu greutate redusă și valoare mare au apărut companii precum: *UPS, FedEx, DHL care cooperează cu poșta din țările respective.*
- Poșta rămâne lider pe un segment destul de dificil de organizat (curierat și colete până în 30 de kg) deoarece are posibilitatea efectuării unei distribuții capilare la un cost acceptabil.
- Din rațiuni de simplificare și de eficiență întreprinderile doresc să utilizeze un singur prestator logistic - o singură interfață, un singur interlocutor, un sistem unic de facturare. Prestatorul are un rol integrator și posibilitatea de a realiza alianțe cu alți prestatori pentru a crea soluții adaptate nevoilor clienților.

Selecția prestatorilor de servicii logistice

- Criteriul de selecție cel mai important este fiabilitatea (prețul importanță secundară).
- Obținerea fiabilității și formalizarea relațiilor client - prestator prin caiet de sarcini - favorizează și gestiunea posibilelor conflicte ulterioare.
- Structura unui caiet de sarcini în domeniul prestațiilor de servicii logistice:
 - **1. Definirea câmpului de prestații** - parte introductivă care are rolul de a delimita zona de acțiune între întreprindere și prestator - unde începe și unde se termină prestația.
 - **2. Definirea distribuției aval - se precizează:**
 - destinarii (număr, poziționare geografică, volume);
 - produsele (gamele de produse, caracteristici fizice și constrângeri legate de manipulare, stocare);
 - canalele de distribuție și profilurile comenzilor.

Caietul de sarcini - structura

- **3. Exigențele la nivelul serviciilor:**

- nivelul așteptat al serviciilor pentru un anumit tip de client sau pentru un anumit tip de comandă;
- numărul maxim de comenzi,
- termene,
- lipsuri la livrare,
- informarea în timp real asupra litigiilor,
- situația clienților în ceea ce privește orarul de funcționare sau mijloacele de manipulare disponibile.

- **4. Descrierea fluxurilor fizice**

- modalități de operare la intrarea produselor (recepție, descărcare, control cantitativ și calitativ, retururi);
- organizarea stocării (modalități specifice de stocaj);
- modalități de operare la ieșirea produselor (pregătire comenzi, condiționare, încărcare).

Caietul de sarcini - structura

- **5. Date cantitative** - exprimate pe categorii de produse/clienti/nivel de servire:
 - volumele de aprovizionat
 - volum mediu lunar pentru a evalua sezonalitatea, zile de vârf din săptămână și din lună;
 - volumul ieșirilor exprimat în linii de comandă sau în număr de comenzi după aceeași schemă ca și la fluxurile de intrare;
 - nivelurile stocurilor pe familii logistice și un clasament după metoda ABC al ieșirilor și al volumelor stocate,
- **6. Fluxuri de informații:**
 - sistemele informaționale utilizate la producător sau distribuitor;
 - natura informațiilor care sunt accesibile;
 - natura informațiilor pe care prestatorul trebuie să le furnizeze (volum tratate în raport cu comenzile primite, indicatori de performanță ca productivitatea, termenele, rotația stocurilor);
 - natura interfețelor care vor fi dezvoltate.

Caietul de sarcini - structura

- **7. Condiții de exploatare și gestiune** - precizări legate de:
 - asigurarea produselor stocate,
 - greve sau alte conflicte sociale,
 - gestiunea căderilor sistemului informatic, p
 - rețuri,
 - fluxuri sociale (condiții de acces în zona prestatorului).
- **8. Modalități de răspuns** - permite analiza ofertelor și compararea acestora - Obiectivul este acela de a diferenția partea variabilă dependentă de volumul activității și partea fixă, independentă de acest volum.

Elemente de analiză a ofertelor logistice

Elem. de analiză	UM	Cost unitar	Observații
Suprafața de recepție și expediție	m ²	€/m ² /an	Cost complet cu pază energie, asigurări, taxe
Suprafața de stocaj	m ²	€/m ² /an	Costuri în funcție de tipuri de suprafețe
Operații de recepție	Palet, colet, tonă	€/ palet, colet, tonă	Personalul ca număr și pe categorii
Pregătirea comenzii	Comandă sau linie de comandă	€/comandă €/linie	
Prestații conexe	operații	€/operație	Cost specific pe tip de operație

Formalizarea contractuală a relației întreprindere-prestator logistic

- Elementele de conținut ale unui contract de prestații logistice:
 - **Clauze comune și generale ale oricărui contract** - Cine sunt contractanții, Durata contractului, Obiectul contractului, normele legale aplicabile
 - **Mijloace utilizate** – clauză susținută de caietul de sarcini tehnice care figurează în anexa contractului: natura prestațiilor, volumele care stau la baza dimensionării mijloacelor tehnice, adaptarea prestației în funcție de evoluția pieței; condițiile în care prestatorul poate externaliza anumite operațiuni.
 - **Raportări periodice și schimburi de informații** - reglementează frecvența și modalitățile de punere reciprocă la dispoziție a informației.
 - **Prețul și modalități de facturare** - precizări cu privire calculul prețurilor (amortizări, salarii, energie, chirii).
 - **Asigurarea calității** - Punerea în aplicare a unui plan de asigurare a calității permite menținerea competitivității ambilor parteneri.
 - **Responsabilități** - acțiunile în care prestatorul este angajat.
 - **Raporturi comerciale și confidențialitate** - exigențele privind confidențialitatea informațiilor, utilizarea numelui întreprinderii în relațiile comerciale ale prestatorului.
 - **Rezilierea contractului** - cauzele care determină rezilierea contractului.

8.5 Transformarea structurală a logisticii: logistica de retur (reverse logistic)

- logistica de retur (produse defecte, reparații în garanție și postgaranție) reprezintă în SUA aproximativ 3,5-4,5% din costurile logistice.
- mizele financiare ale logisticii de retur sunt diferite în funcție de sector sau de canalul de distribuție.
- În unele domenii logistica de retur permite recuperarea unor piese sau componente cu valoare ridicată și evitarea poluării mediului.
- Previziunea cererii este supusă unor erori aleatoare -unele produse trebuie să fie preluate și trimise către alte zone de consum unde se manifestă cerere nesatisfăcută.
- logistica este în serviciul vânzării, iar logistica de retur în serviciul după vânzare.

Transformarea structurală a logisticii: logistica de retur (reverse logistic)

Retururile pe domenii

Tab.

Domeniul	Retururi (în%)
Periodice	50
Cărți	20 – 30
Felicitări	20 – 30
VPC	19 – 35
Distribuție prod. electronice	10 – 12
Informatică	10 – 20
CD ROM	18 – 25
Copiatoare/imprimante	4 – 8
VPC/mat. informatice	2 - 5
Automobile	4 - 6

Logistica de retur (reverse logistic)

- Intensificarea fluxurilor de logistice retur este determinată de mai multe fenomene:
- presiunea concurențială determină întreprinderile a integra în oferta lor comercială modalități de preluare a produselor.;
- o mai bună gestiune a stocurilor - întreprinderile acceptă să preia stocurile de produse nevândute, decât să suporte devalorizarea acestora;
- valorizarea activelor - utilizarea suprafețelor de vânzare pentru a prezenta produse adaptate momentului;
- existența unor obligații legale reglementate.

Logistica de retur pe familii de produse.

Prezentare comparativă

Activități	Costuri relative			Soluții pentru logistica de retur
	R&D	Producție	Logistică	
Produse cu valoare ridicată și de înaltă tehnologie (Eastman Kodak, HP, Motorola)	Ridicate	Reduse	Reduse	Diminuarea costurilor pentru materiale și componente Reducerea deșeurilor
Produse de înaltă tehnologie cu uzură morală rapidă (Gateway, Dell, Compaq)	Moderate	Ridicate	Ridicate	Rețea de distribuție organizată pentru a gestiona retururile
Distribuție directă (VPC)	Aproape inexistente	Aproape inexistente	Foarte ridicate	Sistem de gestiune a retururilor adaptat
Consumabile cu durată scurtă de viață (fabricanții de baterii)	Moderate	Ridicate	Moderate	Integrarea logisticii de retur din faza de concepție a produselor
Industria vopselelor	Reduse	Reduse	Ridicate	Nu este luată în considerare, dar există o presiune a mediului

8.6 Etapele implementării unui sistem pentru logistica de retur

- **Motivația** - de ce trebuie implementat un asemenea sistem și care sunt motivele care justifică acest lucru? Motivele pot fi: ecologice, economice sau impuse de opinia publică?
- **Studierea calității relațiilor cu clienții** pentru a gestiona fluxurile de retur - în situația în care un client returnează un produs cine este cel care trebuie să îl preia: producătorul, distribuitorul sau prestatorul logistic?
- **definirea procesului de gestiune a fluxurilor logisticii de retur** - stabilirea unui traseu teoretic pentru a putea elabora schema concretă pentru logistica de retur.
- **Implementarea unui sistem informațional adaptat** care să asigure pilotajul și trasabilitatea fluxurilor de retur.
- **Stabilirea unei imagini clare asupra implicațiilor fiscale și financiare** pe care le are logistica de retur.

8.7 Externalizarea activității logistice

- externalizarea activității logistice trebuie să fie justificată prin anumite condiții:
 - **Mize economice** - economii de scară, reducerea costurilor, renunțarea la activități care nu sunt considerate strategice,. Firmele sunt dispuse să împartă activele cu concurenței prin intermediul prestatorului .
 - **Mize strategice** - logistica este un element cheie al competitivității firmelor atât din de vedere al costurilor, cât și din punct de vedere al calității gestiunii stocurilor, a disponibilității produselor, a flexibilității pentru a face față evoluțiilor pieței în termeni de volume și game.
 - **Creșterea performanței** - recurgerea la un prestator logistic extern înseamnă transparența costurilor și convergența informațiilor.

8.7 Externalizarea activității logistice

- ***Factori sociali*** - forța de muncă din depozite este marginalizată și considerată ca neproductivă - externalizarea permite o mai bună gestiune a acestei probleme.
- ***Integrarea inovațiilor tehnologice*** - Externalizarea și alegerea prestatorului este puternic influențată de capacitatea acestuia de a introduce noi tehnologii, în special în domeniul informatic, dar și în ce privește manipularea.
- ***Dezvoltarea de noi piețe*** Extinderea mondială a întreprinderilor industriale și comerciale nu se poate face fără o logistică adaptată, care să susțină operațiunile comerciale de lansare a acestor produse.
- Chiar dacă externalizarea logisticii este un fenomen la scară mondială (70% din primele 500 de întreprinderi americane au optat pentru externalizarea logisticii), unele întreprinderi au optat total opuse acestei evoluții.